

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PART KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 : 50 :
Negyedévre 2 : :
Egy órára 1 : :
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többzör
hirdetések alkú szerint jutányos áron vétetnek fel.

Kállay és Bosznia Hercegovina.

Érdekes röpirat érkezett szerkesztőségünkbe. A boszniai alkirály, Kállay Béni tájékoztató értekezésére válaszol. „Egy travniki mohamedán, aki valószínűleg egy aktív magyar politikus, a bosnyák kérdés alapos ismerője.

Válasz ez a röpirat arra a közleményre, mely a »Budapesti Szemle« szeptember havi számában látott napvilágot.

A röpirat írója alaposan lecáfolja Kállay érveit. Rövidesen a következőkben foglalja össze a bosnyák nép óhaját:

Akarjuk és elfogjuk érní a célunkat, ha mindjárt százával vetnek is bennünket börtönbe és ha mindjárt a hatalom, a mely pedig jóakarattal, okossággal fellétlenül megnyerhetett volna bennünket magának, még az eddiginél s kiméletlenebb módon fog fellépni ellenünk.

Csak egyet kell kiemelnem férfias komolysággal és nyíltsággal. Azt, hogy mi minden ténykedésünkben a törvényességet tartjuk szem előtt. Jászi dolog volna, hogy inszurrekciót csináljunk, hogy fegyverre kelve, fellázadjunk. De ily szándékokkal, ha nem is teszik nyíltan, hiába gyanúsítanak meg bennünket. Távol tőlünk minden oly lépés, minden olyan szándék, mely embervérbe kerülne. A vérontásból elég volt.

Békésen, a törvény keretein belül törekszünk jobb sors után, Békét akarunk, jogokat akarunk, emberekhez méltó létet akarunk!

És ezt ki kell, igenis ki kell vivnunk!

Érdekes része a röpiratnak az, a mely világot vet a boszniai horvát propagandáról. Szól pedig ez a következőképen:

A horvát propaganda dolgáról a Kállay-féle cikk csak per tangem beszél. Pedig ez az ügy megérdemli, hogy igen alaposan foglalkozzunk vele.

Kétségtelen, hogy ez a horvát propaganda is tisztán Ausztria érdekében történik, oly célzattal, hogy a magyar nemzettől minél jobban szeparáltassunk. Hangsúlyoznom kell, hogy a katolikus propaganda és a horvát propaganda tulajdonképen egy és ugyanaz.

A kormány a legmesszebb menő módon támogatja ezt a horvát propagandát, hogy így aztán mi elhorvátosodjunk és keresztényökké legyünk.

Az emlékeztetés Trebics-ünnep a legjobb bizonyíték arra, hogy a kormány áll a horvát propaganda mögött. A zágrábi egyesületek tagjait ellátták utiköltséggel, ingyen állítottak rendelkezésükre vonatokat, ingyen adtak nekik szállást, ingyen adtak nekik ételt, nemcsak Szerajevóban, hanem elindulásuk napjától egészen a hazaérkezésig, sőt hogy a Trebics ünnep minél jobban sikerül-

jön, jelentékeny összeget is utalványozott a kormány az ünnepség céljaira.

Nem nyilvánvaló támogatása-e ez a horvát propagandának?

Igaz, hogy a mohamedánok tüntetőleg távol tartották magukat a Trebics-ünnepétől és a kormány emberei csak nagypehezen tudtak fogni néhány hivatalos alkalmazásban lévő mohamedánt, a kiket aztán azzal mutattak be, hogy:

— Ime, a mohamedánok is rokonszenveznek már a horvátsággal!

Volt azon az ünnepen osztrák zászló, horvát zászló, csak magyar trikolor nem volt látható. Természetes! Hiszen úgy akarják feltüntetni Magyarországot, mintha az csak valami jelentéktelen provinciája volna — Ausztriának! Hiszen a mi iskoláinkban is úgy tesznek, hogy osztrák történelmet tanítanak ugyan, de a magyar történelemtől, amely pedig mégis csak valamivel közelebb áll hozzájuk, egyáltalában szó sincs.

Magyarország egy semmi, Magyarországgal nem kell foglalkozni, Magyarország teljesen jelentéktelen pontja a világnak, csak Ausztria a valami.

Ki nem látja mindezekből, hogy bennünket mint iparkodnak präparálni Ausztria számára?

De a számítás rossz és nélkülünk van csinálva. S a horvát propaganda föltétlenül igen szerencsétlen eszköz. Mert mi gyűlöljük a horvátokat, gyűlöljük mindazt, ami horvát és csinálhat Kállay bármit, de horvát barát érzelmeiket mi bennünk sohasem fog ebreszthetni.

A mi mohamedán olvasókörünket horvátosítani akarták; szerették volna elérni, hogy azok gőcspontjaja nőjék ki magukat a horvát és a katolikus propagandának. Ez nekünk nem konvenialhatott és mert az olvasó-körök tagjai elég hangosan adtak kifejezést tiltakozásuknak, a kormány örömmel ragadta meg az alkalmat, hogy egymásután oszlassa fel a mohamedán köröket, úgy hogy most nekünk semmiféle egyesületünk sem lehet, sem olvasó körünk, sem daleyegesületünk. Ezzel is lazítani akarták természetesen az összetartozásunkat abban reménykedvén, hogy ha a körök feloszlásával rest ütnék sorainkon, könnyebben közénk hatolhatnak azok, akik a horvát és a katolikus propagandát szolgálják.

Kállay ur azonban folyton csak a mosztári olvasó-kör feloszlásáról beszél és nagy bölcsen elhallgatja, hogy egy sereg másik ilyen kör is hasonló sorsban részesült.

Ellenben horvát egyesület annál több létezik folyton. És a szerajevói »Vlasics« nevű horvát daleyegesület nemrég felhívást bocsátott ki, amelyben egyenesen hivatkozik a kormány támogatására és olybá tünteti fel a helyzetet, mintha Boszniában és Hercegovinában már is a horvátok volnának az urak.

Hanem hát ez egyelőre még nincsen ám így.

Azt hiszem, nem is lesz.

A bosnyák elem áramlatairól így ír:

Beszél Kállay cikke arról is, hogy a bosnyák mohamedán elemben két áramlat küzd egymással: a Dzsabics által vezetett többség és egy másik párt, a melynek »Dzsabics nem kell és a mely a kormány-ellenőrzést nem veti meg.

Tényleg megvan ez a két áramlat.

Csak hogy az a kisebbség, melyről Kállay beszél, mindössze egy maroknyi ember hivatalnokok, szolgák, akik a kormánytól vannak alkalmazva, akik a kormánytól kapnak fizetést s akik természetesen kénytelenek a meggyőződésüket, belső érzésüket elhallgattatni és úgy tenni, mintha nekik egyáltalában nem kellene az az irány, melyet mi követünk.

Ezek azok az úgynevezett »hivatalos törökök«, akikre a kormánynak azért van szüksége, hogy olykor-olykor eléráthassa őket és nagy büszkén rajuk mutathasson:

— Ime, vannak Boszniában meglegedett mohamedánok is!

Azt hiszem, sokat mondok, ha azt állítom, hogy ezek a hivatalos törökök összesen vagy négy-öt százán vannak. Éz az az »áramlat«, mely velünk szemben áll.

A Dzsabics pártjában pedig ott van Bosznia-Hercegovina többi mohamedánja mind. A legműveltebb, a legintelligensebb, a legvagyonosabb mohamedánok sereglettek egybe ebben a pártban és százezernél többen vagyunk immár, akik aláírásunkkal jelentettük ki, hogy teljes szívvél és lélekkel csatlakozunk ahhoz az irányhoz, amelyet a párt vezetősége követ.

A »Budapesti Szemle« szerint Dzsabics pártja volt a tevékenyebb és ügyesen felhasználta a vallási üldöztetés vadját, melyben »a vezetők maguk sem hittek« s a népet ezzel igyekeztek vala pártjára vonni.

Ez úgy hangzik, mintha tényleges vallási üldöztetésről szó sem lehetne és mintha mi ezzel csak hangulatot akaránk csinálni a népnél.

De hát akkor hogy van az, Kállay ur, hogy az emberek tömegesen vándorolnak ki Bosznia-Hercegovinából? Miért van az, hogy leginkább a mohamedánok vándorolnak ki? Azért van, mert a mohamedánok türethetlenné érzik magukra nézve a helyzetet és sokan ott hagyják az ingatlanukat is, — csak hogy minét előbb megszabaduljanak a zaklatásoktól.

Kállay cikke szerint 1883-tól 1899-ig, pontos statisztikai számítás szerint, kivándorolt összesen 17.306 lélek, a kik közül kerek 95 százalék, — vagyis 16.692 mohamedán volt.

Tehát Kállay szerint is főleg a mohamedánok hagyják el az országot. Miért? Tan azért mert nagyon jól érzik magukat, mert nagyon jól bannak velük?

Pedig a szám, melyet Kállay cikke felhoz, nem helyes, oh nagyon is nem helyes. Nekünk is van pontos kimutatásunk arról, hogy hányan vándoroltak ki és a mi adataink szerint az okkupáció óta több mint százezer mohamedán hagyta el az országot.

Ismétlem, a mi kimutatásunk pontos és bármely időben nevük szerint sorolhatjuk fel mindazokat, akik az országot elhagyták, hogy olyan helyre menjenek hol kevésbé zaklatott lesz az életük.

Pedig nem könnyű szívvel mentek. Hiába állítja Kállay, hogy »a balkáni népeességben megvan a könnyen mozgás tehetsége általán.« A valóság az, hogy a bosnyák, a hercegovói szive egész melegevel ragaszkodik azon rög-höz, amelyen született, szive egész melegevel csügg bérczes hazáján s ugyancsak nagy okok kellene arra, hogy valaki elhagyja a földet, amelyen született.

Egy nesen kimondom, hogy sokkal többen

vándorolnának ki, ha a kormány nem vágta volna utját a tömeges kivándorlásoknak. A tavasszal száz meg száz ember kért utlevelet, hogy elhagyhassa az országot. Eeinte a hatóságok ki is adták a passzusokat, de végre, mikor meglátták a tömeges jelentkezéseket, szinte megijedtek és azt mondták az embereknek, hogy majd csak az őszszel adják ki az utleveleket.

A ki pedig mégis sürgetni merete a passzust, azt becukták.

«Nyíltan megvallott kormányzati célja a bosnyák közigazgatásnak, hogy a kivándorlast megakadályozza» — mondja Kállay cikke.

Nos hát elmondtam, milyen módongatólja meg a közigazgatás a kivándorlast.

Ezekben adtam meg a választ Kállay valótlan állításaira. Csak s-bében, nagyjában válaszoltam, de azt hiszem, azokból az adatokból, a melyeket felhoztam, megláthatja a világ, hogy a dolgok éppenséggel nem úgy állanak, mintahogy a «Budapesti Szemle» cikke állítja.

Nezetünk a tárgy ismerete és tények alapján, hogy a mai bosnyák kormány a mohamedánságot politikai súlyának, történelmi fejlődésének megfelelőleg konzerválni, vallásában megtartani, fejleszteni s az ország keretén belül vagyonában megerősíteni sem nem tudta, sem nem igyekezett.

Beültetett egy parlag területet.

Ezt mondja Kállay.

De hát ő azt a parlag területet nem ismeri, a miveleséhez nem ért.

Es bizony a mag, melyet elhintett a gyűlölet magva volt és Kállay úgy fog aratni is, ahogy vetett.

A függetlenségi párt.

Kossuth Ferencz, a függetlenségi párt elnöke, negy heti nyári pihenőjét befejezte, tegnap bazaarkezelt és nyomban átvette a párt agendát Hentaller Lajostól, a ki tavallétében helyettesítette.

Kossuth Ferencz hazaérkezéssel, úgy értesülünk, erélyes munka kezdődik, a mely arra irányul, hogy az elerayedésnek induló politikai életbe új erőt, új energiát vigyen be.

Nagy ideje annak, mert nemcsak az ellenőrzés nagy munkája van a pártra, hanem az a feladat is, hogy igen nagy sebeket gyógyítson, a melyeket a magyar nemzet testetlenül ütött, mi la t a politika altató mesterei a nemzetet morfiúmmal, vagy klorál-hidráttal létargikus álomba merítettek.

Az a morfiú, vagy klorálhidrát nem más tudvalevőleg, mint a formulának nevezett altató szer, a melyét az országnak és a partonkak kuruzsók adtak be, mondván:

Itt a csillapító szered, aludj békén és csöndesen.

Es csodálatosan vette be a nemzet, veték be a pártok ezt a formula-opiumot. Elkábu tpk töle, ealudtak töle s néha-néha fölbredtek, álmos szemeket törültek és láttak a veszedelmes mozgalmakat, a melyek Magyarországot, annak helyzetét és belső viszonyait fenyegetik, nyomban lecsuktak megint szemécséit, megfordultak, mondván: his ott a formula, majd vigyáz és örökodik az fölöttünk.

Kossuth Ferencznek és a függetlenségi pártnak az a feladat jutott, hogy ebből az államból feirazza a nemzetet és világossá tegye előtte, hogy bizony csak altató szer volt az ugynevezett formula és nincs benne az a megváltó erő, a melyet ígert. Hogy fölvessze azt a kérdést, a mely abból áll, hogy a Széll-formula megváltott ugyan bennünket a Bánffy-klauzulától és Bánffytól, de ki vált meg bennünket a Széll-formulától és Szélltől?

Hisz mindenki látja, csak az elaltatott pártok nem, hogy Ausztria fölöl olyan szellő fujdogál, a mely veszélyt jelent számunkra. Hogy ott fenekestől jelfordult minden: alkotmányosság, parlamentarizmus és minden, a mi garanciát nyujthatna nekünk arra, hogy a közöset Ausztriával fenarthassuk tovább a nélkül, hogy a törvényben letett föltételek meg ne sértsenek. Mindenki látja, csak az elaltatott pártok nem, hogy itt az idő, a mikor a helyzet és a kifejlődött viszonyok megengedik, hogy Magyarország önállósága helyreállítsanak és megvalósuljon az eddigi államnak tartott eszmény, a melyert harmincz esztendő óta küzd a függetlenségi párt.

Mindenki látja és tudja, csak az elaltatott pártok nem, hogy Magyarország ügyeit Bécsből intézik s még belügyeibe is döntőleg

akar belezólni ez osztrák kormány; hogy a politika minden jelentősebb alakulása a bécsi varázsvésző intését várja és velünk szemben a medvetánczoltató szerepét játsza, vagy akarja játszani az osztrák.

S más veszedelmek is fenyegetik, még pedig sokszorosabban közeletünket. Mind jobban köelednek a választások és a néppárti felforgató aspirációk mind jobban előtérbe nyomulnak. Széll Kálmán örökké rettegő és mindenkinek jóindulatáért kolduló politikája a klerikális, ultramontán törekvéseknek lát tért nyit. A felekezeti gyűlölet és hars mérge folyton belehull a nemzet lelkébe és nincs, a ki ennek a mérgek ellenmérget találná fel, hacsak a függetlenségi párt nem, a mely mindig neki szegezte mellét és fegyvereit a veszedelmes aramlatoknak.

A néppnyomor is folyton-folyvást növekedik. Az ehezők és inségesek tömege folyton nő és a hatalom képviselői mindig csak arra gondolnak, hogy hatalmi eszközöket kiterjesztek, azokat megerősítsek, de nem arra, hogy a növekvő néppnyomort enyhítsék akarmilyen eszközzel is.

Mind ezt repérálni, mindez ellen harczolási feladata és hivatás a függetlenségi pártnak és a vezérének: Kossuth Ferencznek. Meg vagyunk győződve róla, hogy ezt a feladatot egy a párt, mint pedig vezere a legkomolyabban fogja fel. Bizunk benne, hogy egy a kormánybatalom tulkapásainak, mint pedig a neppárti aspirációknak gátat fog vetni a függetlenségi párt, az egyetemes nagyországos párt, a melyet Széll Kálmán nem tudott elaltatni, darabokra törni és megbénítani.

Ebben a föltevésben és reményben üdvözöljük Kossuth Ferencz pártelnök hazatérését.

Amerikai magyar reformátusok lapja

Debreczen, szept. 10.

A ma reggeli posta nagy meglepetést hozott szerkesztőségünkbe. Ké negyedét újság okozta a meglepetést, melyet lelkes hitbuzgó. Amerikában működő református papjaink indítottak meg, s czime Amerikai Magyar reformátusok lapja.

Szomorú reggel

A »Debreczen« tárczája.

Irtá: **Vértési Gyula.**

A kis Eta eljegyzéséről jött haza. Fényes muma ság volt a tabornokéknál, csak most; reggel felé szakadt vége:

A pezsgőtől, táncól csak úgy zugott a feje. De mintha a pezsgón, meg a táncon kívül másnak a hatását is érezte volna,

Valami olyan fájdalmas kábulást érzet, a minő nagy betegségek kiörése előtt szokta meglepni az embert.

Mintha csak az öregedés nagy betegségek előlázat érezte volna.

Az utolsó leány is me yasszony azok közül, a kinek ő kurizált. Az a generáció, a melyk most kezd el majd bálozni, az Dezső urat még bacsinak tisztelt, sőt akad a régi ideálok között meg olyan is, akinek a kis leánya bacsizza Dezső barátunkat.

— Szegény Eta! — sajnálkozik a menyasszony fölött, míg a gyors főzöt keresi elő valahonnan az asztal alól, hogy vizet forraljon a teához.

De a spiritusz elfogyott s nem volt senki, a kivel hozathatott volna.

Kezében tartva az üres üveget, újból ismételte:

— Szegény Eta!

Mintha a menyasszony sorsa bántotta volna! Pedig dehogyan! A maga sorsa.

Es a »szegény Eta«-t úgy kell érteni hogy »szegény Dezső«.

Önmagát sajnálta a jó ur ezen a szomorú teli reggelen.

Spiritust nem találván, még egy csésze

teával se melegíthette fel magát és dideregve járt a szobában fel s alá.

A kályha hípeg volt s maga hiába próbálta befűteni. Sehogysem ment a dolog. A takarítónő pedig csak úgy n.ole óra tájban szokott jönni.

Még ha álmos lett volna, legalább lefeküdt volna, de semmi kedve sem volt a lefekvéshez. Irtózott a hideg ágytól. Bar, mintha csak hideg koporsóba fektetnék! Előkereste a pledjét és abba burkolva a lábát, nagykabátját pedig végig hegombolván és galerját felgyűrven, úgy ült belé a kályha melletti nagy karosszékre.

Ha illatos tea párolgott volna előtte és rózsaszínű sonkaszeletek kandikáltak volna elő a csésze mellől, miközben a kályhában pattogott volna a tűz. — Seregélyes Dezső ur bizonyára más gondolatokkal foglalkozott volna, mint a minőkkel most foelalkozik.

Akkor talán az jutott volna az eszébe, hogy nagyon jó dolog, hogy Eta is terjhez megy, legalább ezután lehet neki abeli félelem nélkül kurizálni, hogy el kellene venni.

Akkor arra gondolt volna, hogy talán megbődíthatja a szép fiatal leányt asszonykorában. S hogy az öve lehet kinyílt rózsakorában, a ki nem kellett neki bimbó korában.

Akkor, ha a tűz égett volna és sonka lett volna!

De így? a valóságra gondol. A szomorú valóságra, melyet a fűtellen szoba éhes gyomra juttat az eszébe.

Az utolsó is férjhez ment azok között, a kiket elvehetett volna!

Az utolsó is, aki pedig talán tudta volna is szeretni s a kit ő is szeretett a maga mód-

ja szerint. A maga módja szerint! Milyen ostoba kifejezés! Pedig máskor szellemesnek találta.

— Mi volt ez az ő módja? Az, hogy udvarolt egész a csókig s aztán elmaradt.

Egy csemő csók emléke, annyi az ő egész életének a tartalma. Csókolta és csókolta ezért élt.

Csókolta, a nélkül, hogy igazán szeretett volna és csókolta, a nélkül hogy igazán szerették volna.

Hát érdemes volt azért élni? Hát érdemes volt ezért sutba dobni minden komoly férfias törekvést, minden erőteljes ambíciót, mindent, a mi a férfit férfivá teszi.

S míg ő hitte, hogy élte a világát, elveszítette a világát.

Mindenki körülötte boldog lett s csak ő maradt árván, egyedül. Azokról, a kiktől ő azt hitte, hogy szerették, kisült, hogy mást szerettek meg, miután ő benne csókolta s most teljesen egyedül maradt.

Itt van Eta is! Emlékezik a beszélgetés minden szavára.

Nagyon kiabrándító, nagyon kijózanító beszélgetés volt ez. Mintha csak ebben az egy leányban szólalt volna meg az ő elvesztetett egész életének a visszhangja.

A vadaló, a szemrehányó visszhang, mely megcáfolhatatlan grombasagokat kiabált a fülebe.

Pedig olyan bájos mosoly siséreteben mondogatta el Etácska.

Régi szokása szerint próbálgatta Dezső urfi a metódusát.

Etácska tudja maga, hogy én magát csak most kezdem igazában szeretni, most

Felelős szerkesztője a derék újságnak jó ismerősünk K u t h y Zoltán, ki a debreczeni theologia akadémiának volt kiváló növendéke, s mint heretiko-újfalui segédlelkész ment ki az evangéliomot hirdetni. Társzerkesztők Konyha Pál, és Csutoros Elek lelkészek, a ki szinten debreczeni diák volt, főmunkatárs Harsányi Sándor reform lelkész.

Örömmel regisztráljuk ezt a hírt. Nemcsak felekezeti, de magyar nemzeti szempontból is fontos a lap megindulása. Mert a minap a megjelent két számból olvassuk, a római katolikus magyar lelkészek Amerikában is ép olyan akna munkát folytatnak a katolicizmus érdekében, a magyarországi kárára akár csak itthon.

Hogy mily szellemben szerkesztik a lapot, erre nevezve felvilágosítást nyújt Kuthy Zoltán szerkesztő szép beköszöntője, a mely így hangzik:

Lapunkat ime elbocsátjuk. Isten nevében indítjuk utra: nem feltjük a megsemmisüléstől. Tudjuk, hogy útja küzdelmes lesz; tudjuk, hogy a cél elérése, amelyért bátor szívvel küzdeni fog, nagy munkába kerül. De erős a reményünk, hogy a kiknek szíve megdobbant Isten szent nevének hallatára s a kiknek szívét a hazaszeretet olthatatlan tüze hevíté, azok mellettünk állnak s gyenge erőnket támogatni sietnek.

Testvéreink! Mi nem vethetjük reményünket földi, gazdag kincsekbe, mint a mi ellenségeink, kik jönnek ránk fegyverrel, dardával s mi egyedül a seregek Uranak hatalmas nevével szállhatunk sikra ellenük. Nekünk dolgozunk, munkálkodunk kell testvéri szeretettel egymást jól megértve, ha azt akarjuk, hogy magyar nevünket s református hitünket tisztelet, hódolat környezze. Nézzetek a katolikus táborba.

Mindenütt lobognak az őrtüzek s eléggé sajnálatos, hogy azok világánál a felekezeti gyűlölség atkai szörjék szerteszét. Itt a tizenkettedik óra. Összetett kezékkél néma ajkakkal tovább mi sem ülhettünk. Az ellenséggel szemben gyeagék csak akkor volnánk, ha lefeküdnénk meghalni, hogy a hullamok rajunk atcsapjanak. De ha a habok között szilárdul megállunk: mellettünk lesz a legnagyobb erő, az isteni szent akarat, mely nem lehet más, mint az igaznak győzelme, Ne féljete, hogy kevesen vagyunk.

Kevesen voltak az apostolok is, — mégis meggyőzték a félvilágot, Porszemekből állanak a hegyek; cseppekből a tengerek, — mégis erő es hatalom van bennök. Szívós összetartás, egymásnak testvéri szeretettel való megértése és támogatása az, a mi szívünkbe olyan hatalmát ad, mely minden ellenséges támadást didallal visszaver.

El ne felejtsetek, lapunk nem a harci riadót fujja meg, hanem az ébresztő kürtöt. Mi nem támadunk, nem bántunk senkit, mert ez nem a mi hivatásunk, hanem a méltatlan támadások ellen szívünk utolsó dobbanásáig védni fogjuk azt a református hitet, melyért apáink inkább elszenvettek hajdanán a pené-bőrtönöknek és a nehéz gályarabszagnak keserves kínjait; inkább elszenvettek magat a halált, sem hogy szent hűtőktől megvaljanak. Védni fogjuk nyelvünket, magyar nemzetiségünket mindennemű megtámadtatás elénben azzal a rajongó szeretettel, azzal a lángoló lelkességgel, a mit a magya haza iránt az édes anyatejjel szívünk magunkba.

A magyar kálvinista vallás, ami hitünk, ez mindnyájunk szemefénye, dicsőkedése. Ennek a hitnek lesz zászlóhordozója a református szívnek és léleknek igazi szószólója s a törhetetlen hazaszeretethez istapolója ez a mi kis lapunk.

Ha d repüljön végig e lap ébresztő hangja az amerikai rónán, sokszoros erővel verjék vissza azt a hegyek ormai, mindenütt megragadva a lelkedet ama nagy és áldásos célok-nak; a magyar nemzeti és magyar református szellemet széles ez országban hatalmassá, diadalmassá tenni.

Reformátusok! Testvéreink! Halljátok meg az ébresztő szót pártoljátok, terjesszete e lapot, az Amerikai Magyar Reformátusok Lapját, melynek minden sorában magyar szív erverése lüktet s minden betűjéből tiszta igaz kálvinizmus sugárzik felétek.

Há erőnket egyesítjük, tudásunkat egymással közöljük, akaratunkat szilárdítjuk, az összetartás es testvéri egyetértés érzetét erősítjük, úgy a magyar reformátusság szent ügyét Isten segédelmével minden bizonynyal győzelemre segítjük. S ha Isten segít, kicsoda ellenünk?

Modern színház.

Egy párisi lap írja:

«Sada, Yacco színházában japáni némajátékot adnak. — Egy némajátékban leginkább meglep az a mozdulatlanlás, melyből azok a művészek, kik a butorok karfáit játszik egy pillanatra sem zökkennek ki.»

Ha mihozzánk is elhozzák ezt a kedves némajátékot, körülbelül így fog az előadás végbemenni:

Derblay Fülöp (Komjáthy) leroskad egy karosszékhbe:

Ha hahaha! Hahaha!

K o v á c s Fanny, aki a károsszék előkelő szerepében debütiroz: (Jaj! Mégis disznóság hogy ezek a direktorok hogy elhiznak, a mi pénzünkön.)

M a g d a Eszti, aki az asztal hálás szerepét interpretálja s a kinek az elkészített Derblay [iszonyuat út a hátára: Uff! Bömm !!

C s e r é n y i Margit: Könnyű nektek De én gyertyatartót játszom! Jaj! Most jön a jelenés, mindjárt a földhöz vág, a diri, pardon Derblay ur. Már jön! Isten veletek!! (Halk sóhajjal odakoppan a földhöz, azután elhallgat.)

S z i k l a y Valér egy tájképet játszva: Na! Engem ugyan felkötötték. Ha még öt percig tart a jelenés beadom a kucstot. — (Nagyot rug.)

Ü g y e l ő (kivülről) Sziklay kisasszony nem tartotta be a mozdulatlanlásot, megbüntettem 1 frtra. Ha még egyet rug 5 frtot húzok rá.

S z i k l a y V a l é r: (magában) Dejszen innen szabaduljak egyszer, úgy felrugom azt a diszletmestert. Tyhü a nyakam, (még egyet rug.)

C s e r é n y i Adél: (a kanapé szerepé-

mikor be kell lánom, hogy örökre elveszitettem.

A másé lesz, és a mi szerelmünk könyve örökre lezáródik.

Szépen, hatásos n mondta el, lagyan suttogva, úgy, ahogy a színpadon szokták mondani a szerelm-sek.

De a hatás mégis elmaradt. Annaira elmaradt, hogy Etácska kaczagva vonta ki a kezét Dezső urfi kezéből melyet ez a metódus szerint melegen próbált szorongatni.

— Hagyja el Dezső. Hiába szorongatja a kezemet! Nem hat reám! Komédiának vétem. Ezt is a beszédet is mindent! A frazisait is. Hogy is mondta:

A mi szerelmünk könyve! Nem volt a mi szerelmünknek könyve! Sőt nem is volt itt szó szerelmeiről.

Engem is legfeljebb bolondítani akart mint a többieket. Csakhogy én már nem bolondultam olyan könnyen. S a ki utánam jön, azt még kevésbé bolondítja el. Édesem, maga elveszítette már a varázsát. Elkopott mint a rossz hangszerek. Rajóttunk hogy hamis a hangja. Vagyis, hogy igazi, tiszta hangot nem is adott. Lehet, hogy én jöttem rá először. Lehet, hogy már előttem mások is. De azok nem mondták meg-én azonban megmondom.

Lejárta magát, tisztelt uram! Az önféle, ugynevezett »flott« életnek a fiatalság, az igazi életlen, friss fiatalság adja meg a varázseréjét.

Aki túl van a harmincötön is, annak már nem áll jól a léhaskodás.

— Hát olyan utalatos vagyok én?

— Dehogy még mindig csinos legény! Csakhogy varazsa nincs, már! Nem hat már

ugy, mint azelőtt hatott S egyre kevésbé foghatni.

— S maga mondja ezt maga akit szerettem?

— Szeretett? Akkor akarta volna hogy felesége legyek.

— Hát ha most akarnám?!

— Későn van! Látja edes Dezső, mikor maga mult évben, szokásához híven, egy szép napon engem is ott hagyott a faképnél, éppen akkor, a mikor már azt hittem, hogy megkéri a kezemet — mást nem várbattam lángoló esküdjzéseit es vallomásait után — hát akkor megvallom őszintén, nagyon fáj az eljárása.

De azt is mondhatom, hogy nem sokaig. — Ugy próbáltam magam vigasztalni, hogy magat kezdtem apróra tanulmányozni. Az egész embert, úgy, a hogy én ismertem.

Először a belső tulajdonságait, azután a külsőkkel.

Az elsővel, ne is haragudjék, édes barátom, de nagyon gyorsan elkészültem. A lelke meg a szíve nem sokat ér; maga is gondolhatja hogy miért. — A szellemi képességei, bizony azok elég közepesek, éppen hogy elég ahhoz, hogy miniszteri titkár lehessen, szóval az eszével nem igen hódít. Tehát mi marad?

A külseje. Csinos fiu ezt nem lehet tagadni. De már csak messziről. Ha közelebrézi az ember, látja, hogy arca barázdás, a homloka ráncos, a szemének üze inkább olyan görög tüzszerű ragyogás és ha fejez is ki szerelmes szenvedélyt, nem az ifjúság lázas, rajongó epedése mar az.

Szóval, kedves barátom, úgy vigasztaltam meg magam, hogy megismertem megát. És most,

mint jó barátodje, a ki egykor melegebb érzéseket is viseltetett ön iránt, barátságosan figyelmeztetem, hogy örüljön, ha esetleg még talál valakit, akinek a szívében őszinte, meleg érzéseket tud fakasztani és a világért se hagyja őt ott, mert higgye el nekem, hogy lejárt a hódítások ideje. S bár lehetséges, hogy még miniszteri tanácsos korában is kap tizennyolc éves leányt, a ki a felesége lesz, de ezt már nem maga, de a miniszteri tanácsosi rang fogja meghódítani.

Ezeket mondta Eta. Minden barag és minden gyűlölség nélkül. Az igazság és őszinteség fehérsége sugárzott ki minden szavaiból.

S Dezső ur, mintha csak ott ülne még a szép leány mellett — hallja minden szavát. S a megdöntetlen igazságok, így az ő látása nélkül, még ridegbben, még kétségbeesettebben hatnak.

— Csakugyan végem lenne? — kérdi önmagától félenk reszkető hangon a hiru férfi, miközben a tükör elé lép.

Nézi magát és egyszerre csak a bőmlő erő, reggeli világosságban, a mely nem olyan hazug és megtévesztő, mint a lempavilág és a vilmos fény, észreveszi hajában és oldal szakalában az ezüstös szálakat.

A korai venség első jelei, a viharos ifjúság határjelzője az Öregség vén tündérének fátyolából szüldogáló szálak!

Egyet kihuz. Leesik a szál tekete nadrágára, a hol szinte csillogó n féhérik.

Es ő nézi, nézi a fehér szalat és hanem restelné magát önmaga előtt is, úgy de úgy szeretne elzokozni.

Megsiratni az ő léha életének egyetlen czélját a szerelmét, mely miutha hűtlenül készülné őt odahagyoi...

ben domborítva). Ezt nem állom ki soká. Ez borzasztó!

B a r t h a n é (egy gözmozdony miniaturt ábrázolva) mit te?

Cserényi Adel: Ez a szemtelen Pataki rám feküdt. És képzeld... Dejszen te értesz engem... Phü de melegem van!

És így tovább.

Kemil.

Erzsébet királyné emlékezete.

Szeptember tizedike!

Gyászos emlékeztető napja a gyászos napokban bővelkedő szegény magyar népnek!

... Két évvel ezelőtt történt... Csodálatos, már két év, két hosszú esztendő telt el azóta, mikor egy minden emberiességből kivetkőzött fenevad galád rémtette a legsötétebb gyászszal vonta be a magyar hazát, két év telt el a minden sebet beheggesztő idő nem hozott gyógyító balzsamot a forrónimádó nemzet örökké sajnó sebére.

1898. szeptember 10-én borongós, őszi napon hozta a taviró a fájdalmas hírt, mely villámgyorsan nyilallott át az egész nemzet szívére.

Gyászolt, sirt az egész nemzet, megtepte rubáját, hamut hintett fejére az egész nép s velünk gyászolt, velünk sirt az egész művelt világ.

Sirattuk, gyászoltuk a legjobb, a legszenvedőbb — a legszeretettebb királynét, dicső Erzsébet királyasszonyt, a magyar nép imádott Patronáját.

S míg mi keseregünk fájdalmunkban; egy csöcselékből összeállított csorda örült orgiát ült az atkos eszme győzelmé fölött. Az állatiasság undok győzelmét ülte az emberi legszentebb erelmek fölött. Ilyen ocsmány, ilyen rút és galád győzelmek nem mutat fel a világ egyetlen egyetlen nemzete sem. A mi mindenki által balványozott, szelíd, jószágos Nagyasszonyunkat, a ki mindig védője volt elhagyott nemzeteinknek, idegen földön, gyilkos erőszak megöli... Színe bűnhődés volt... Nem mertük binni... Vartuk, hogy megczafolják... Hatha nem igaz!... Hi-z lehetetlen, hogy a mindenható ilyet történni engedjen...

Való volt! Ő meghalt, Ő nincs többé. A mi mérhetetlen fájdalmunkat nem enyhítette többé semmi, azt a sajnó sebet, a mit a gyilkos vas a mi szívünkön ütött nem felejtette el semmi. Draga, imádott Királynőnk hirtelen, váratlan elvesztése nem röpített el nyom nélkül az övét forrón szerető magyar nemzet szíve fölött.

Nagyasszonyunkat eltemették, osztrák földben nyugszik, ki erőtünk el, halálában nem lehetett miénk.

Ha mélyeséges bánatunkat enyhíteni akarva sirjához megyünk zarándokolni idegen földre kell borulnunk, mely mint ha az utat akarna elzárni a halálában is szeretett, az emlékeiben is imádott tetem és az ő napeneke szíve között.

De nem, a mi fájdalmunk, a mi érzelmünk nincs földhöz kötve, míg a magyar magyar lesz, míg élni fog egy ember, aki magyarnak vallja magát, addig mindig élni fog az ő emlékezete, addig mindig gyászolni fogjuk a legmagyarabb királynét!

Debreczen polgársága kegyelettel adózott Erzsébet királyné emlékének:

róm. kath. templomban gyászistentisztelet volt, amelyen a hatóságok, hivatalok képviselői s nagy közönség vett részt. A templomot gyászpompába öltöztették. Az oltár fele hatalmas lepel omlott le, amelynek fehér keresztjén Erzsébet királyné felirás állott. — Az oltár előtt állították fel a délszaki növényektől dusan díszített ravatalt, amelyet gyertyák tömege és kandelaberek fenyárral öntöttek el. A ravatal felett fekete drapériák közt ez a felirat állott: »Feltámadunk!« Kévéssel kilencz óra előtt vonult be a templomba

a Debreczenben állomásozó ezredek teljes tisztikara, Komlóssy Arthur polgármester-helyettes, Körner Adolf tanácsnok, Szegheő István kir. táblai tanácselnök, Boczkó Sámuel rendőrfőkapitány, az ületvezetőségnek tisztizára, Márk Endre, dr. Megyeri Pál s a többi hivatalok képviselőjén kívül nagy hívő közönség. A gyászistentiszteletet dr. Wolafka Nándor vál. püspök plébános tartotta meg segédlettel, amely alatt az egyházi ének- és zenekar működött. A gyászistentisztelet mély hatást tett az összes jelenvolutakra.

* A főiskola új tanévének megnyitása: Műtettük már, hogy főiskolánkban az új tanév szeptember 11-én nyílik meg ünnepélyesen. A megnyitási ünnepélyre dr. Bartha Béla akadémiai igazgató a következő meghívót bocsátotta ki:

Meghívó.

A debreczeni ev. ref. főiskola összes tanzakainak

megnyitási ünnepélye folyó 1900 évi szeptember hó 11-én délelőtt 9 órakor lend.

Előzetesen gyülekezés délelőtt fél 9 órakor a kistanácsteremben (új épület, I. emelet); 9 órakor ünnepélyes istentisztelet a főiskola oratoriumában, melyen imádkozni fog Csiky Lajos főiskolai lelkész ur. Istentisztelet után a kistanácsteremben a főiskolai hatóságok és képviselők üdvözlése az akad. igazgató által majd a diszteremben Dr. Bartha Béla ez évi akad. igazgató fogja székfoglalóját megtartani.

Debreczen, 1900 szept. 10.

Dr. Bartha Béla,
akad. igazgató.

* A tanári kör társas vacsorája. A debreczeni tanári kör f. hó 9-én tartotta az iskolai évben első társas összejövetelét dr. Fináczy Ernő miniszteri osztálytanácsos tiszteletére, aki mint az ev. ref. főgimnázium érettségi vizsgálatához küldött kormányképviselő időzött városunkban. — A társas vacsorán a helybeli középiskolák tanarai majdnem teljes számmal megjelentek az Angol királynő külön éttermében, ahol a kiváló vendég többfelől részeseült őszinte üdvözésben. Elsőnek Dóczy Imre, a tanári kör elnöke köszöntötte fel, — mint a magyar pedagogia művelőjét és mint a középiskolai szakosztály egyik vezetőjét. Majd Sándor kollegiumi igazgató fejezte ki elismerését Fináczy, mint érettségi biztos iránt. Felszólalt még B e c z n e r Frigyes, N a g y Zsigmond tanár és F a z e k a s Sándor realisk. igazgató, akiknek válaszul, F i n á c z y osztálytanácsos maga is többször megragadta a szót, kifejezve a debreczeni iskolák és a debreczeni tanári kör iránti nagy érdeklődését és elismerését.

Dr. F i n á c z y a legjobb emlékeket hagyva maga után a debreczeni társaságban, ma reggel a gyorsvonattal utazott vissza a fővárosba.

* Az arvaügyi bizottság ülése. A debreczeni ev. ref. egyház az arvaügyi bizottság tagjait f. év szeptember 11-én d. u. 4 órakor az egyház tanácsteremben tartandó ülésre ez uton is meghívja. az elnökség Targyak: folyó ügyek.

* Debreczeni bakák Boszniában. A debreczeni 39-ik gyalogezred Nagyváradon állomásozó második zászlóalját Boszniába tették át. A zászlóalj elutasasáról a következő tudósítást vettük.

Mozgalmass élet volt tegnapelőtt délután a nagyváradi pályaudvaron.

A debreczeni 39. gyalogezred Nagyváradon állomásozó második zászlóalja utazott Boszniába, Sok öreg asszony, menyecske, szép fiatal leány, fess bönn vet búcsut a távozótól, mikor a vonat elindult könnyező szemekkel intettek búcsút...

Künn volt a pályaudvaron a helyőrség egész tiszti kara. Ott voltak Lovettó Károly altábornagy a 17. hadosztály parancsnoka, Latscher Viktor dandárnok a 83. dandár parancsnok, Aulich ezredes ezredparancsnok

Wanka ezredes, Lauch és Vucic őrnagyok, a 19. tüzérezred tisztjei testületileg Marschner őrnaggyal élükön, Lőrinczy honvédezedes e honvéd tisztek élén. Major Miklós őrnagy, a hadapródiskola parancsnoka stb.

Lovetto Károly altábornagy rövid bucsu beszédetmondott a távozókhoz, azután a 39. es tisztekkel kezet fogott.

A Boszniába menő zászlóalj parancsnoka Zerlike Emil őrnagy, század parancsnok, Teutsch Vilmos, Kretsy, Reznichnek, Klein kapitányok, Elmentek még a következő tisztek: Schuch főhadnagy adjutáns, Scotti, Janik hadnagyok stb. Velük ment Kretschy kapitány felesége egy kis babával.

Kévéssel 4 óra után a legénység 360-an elhelyezkedtek a kupében és a vonat 4 óra 30 perczkor kibogott velük a pályaudvarról.

A katonazenekar a Rákóczy indulot huzta, a jelen volt közönség pedig lelkes éljennel vet búcsút a derék hadfiaktól, kik honnapután érnek Boszniába.

A zászlóalj 3. százada Nevesinjebe megy egy század pedig Klein kapitány parancsnoksága alatt Ulogon lesz detaschirozva.

A 39-esek helyett Boszniából viszájon a 37. gy. e. első zászlóalja, mely három év óta van len Boszniában.

* Állattenyésztő gazdák figyelmébe. A s. a. ujhelyi polgármesteri hivatal tudatja Debreczen város gazdaközönségével miszerint a nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur megengedte, hogy s. a. ujhelyben minden év január, márczius, május, június, augusztus és október hónapok első hetjén tartani szokott hetivasarok állat felhajtással tartassanak meg.

* Orvosi körökből. Dr. B r u c k n e r Ernő m. a. v. egészségügyi tanácsos, tb. városi főorvos, két hétre terjedő tanulmányutjára ma haza érkezett s orvosi gyakorlatát folytatja.

* Elmaradt köréparverseny. A debreczeni polgári körök egyesület tegnapra hirdett s felele érdekesnek ígérkező nemzetközi verseny elmaradt. Amire nem számítottak, a nagyszabású előkézüetekbe bele szölet az idő. Verőfényes nap helyett banatos őszi idő köszöntött be. Felleg borult az egész város fölé és sűrű, apró cseppekben hullott az eső. A versenyt persze el kellett halasztani s jobb idő reményében a jövő vasnapra tűzték ki. Akkor aztán ugyancsak a most hirdetett programmal tartják meg a nemzetközi köréparversenyt s részt vesznek abban mindazok a hírneves köréparosok is, akiknek tegnapra hirdetett versenyt különösen érdeklődéssel varta a közönség.

* Párisi magyarfiúk debreczeni diákok. Párisban lakik már régebb idő óta Czirják Karoly, derek iparos honfitársunk. S dozy a tavolban is megmaradt igaz magyarnak és hitű kalvinistának. (apja ref tanító) bebizonnyította ma tettevel is, hogy két fiát (keresztapjuk Munkácsy Mihály volt) elhozta Párisból a debreczeni főiskolába tanuló, mert — mint monda — ő azt akarja, hogy gyermekei magyarok maradjanak és igaz kalvinisták. Igazán jólesik köztudomásra hozni. derek honfitársunk tettét, ezen a mai korban mikor sok ember azt hiszi, hogy tudós lesz csak egy külföldi iskola küszöbet kell át, lépni.

* A vidéki hírlapírók gyűlése. A vidéki hírlapírók Országos Szövetségének felügyelő bizottsága Szegeden ülést tartott a kereskedelmi és iparkamara könyvtártermében. A felügyelő bizottság reszeről jelen voltak Csanyi János, a kereskedelmi és iparbank igazgatója, felügyelő bizottsági elnök ifj Gaal Kalmán, Szmollény Nándor f. b. tagok, a Szövetség reszeről Kulnyi Zsigmond elnök, Patóc László útkar, Tömörkény István pénztáros bizottsági jegyző. A felügyelő bizottság melynek három évi mandátuma lejárt a legutóbbi közgyűlésen lemondott s újra megválasztott Bibó Lajos (Hmvasárhely) és dr. Kiss Károly (N.-Kikinda) tagokkal együtt. A bizottság megalakulván elnökévé u j b ó l Csanyi Janost választotta meg, jegyzőjévé is az eddigi jegyzőt. Ez után a Szövetség félévi

pénztárkezelésének és könyvelésének megvizsgálása történt meg. A felügyelő bizottság a könyvelést, pénztárkezelést és készpénztárt teljesen rendben találta. A konstatació számadatok a következők:

A szövetség összes vagyona . 79,826 k 83 fill.
Ebből a nyuzdíjalapé . . . 36,506 k 48 fill.
a segélyalapé 18,391 k 43 fill.
a többi együttes szövetségi vagyon.

A folyó év első felében a szövetség tiszta jövedelme 5172 kor. 06 fill. az egyleti vagyon a készpénztárban levő 111 korona kivételével a szegedi kereskedelmi és iparbankban van elhelyezve, betétekben és értékpapírokban. Ez utóbbiak mint safe deposit, a bank tűz- és b-törésmentes acélszekrényében. A szövetségnek ma, Budapesten igazgatósági gyűlése van.

*** Betörés a Hatvan utcán.** Vasárnap éjjel ismét egy betöréses lopas történt a közbiztonságáról nem valami híres Hatvan-utcán Deutsch Albert fűszerkereskedésébe törtek be egy ismeretlen tetes s a kasszáját felfeszítve abból 8 frt készpénzt elemelt. — A tolvaj valószínűleg még záras előtt rejtőzött el a boltban s így követte el vakmerő betörését. A rendőrség keresi. — Egyben itt megemlítjük, hogy a Hatvan utcai állapotok meglehetősen érdekesek a rendőrség figyelmébe. A sűrűn lakott korcsmákbeli csapatostul tódulnak ki a berúgott emberek nagy okulására a vasárnap templomba járó közönségnek. Nap nap után csinos botránnyok jászódnak le a serdületlenebb nemzedék nagy öröme s mindez a város belterületén. — Mindenestre lehetőleg sürgős és erélyes intézkedést kérünk és várunk a közönség nevében a főkapitány úrtól.

*** Szatmári ember tragédiája Amerikában.** Kuthy Zoltán ref. lelkész szerkesztésében megjelenő Amerikai Reformátusok Lapja írja a következő megdöbbentő tragédiát:

Szörnyű szerencsétlenségről tudósít tomkios covei levelezőnk: a magyarok közül néhányan Hawerstrawba költöztek. Természetes, hogy a legolcsóbb és legrövidebb utat választották: a gyalogjárat és a vasúti track-e. Alig haladtak egy fél órát, midőn egy kanyarulatnál hátuk megettéremt chicagói expressz vonat. A vonat oly erőteljes gyorsasággal robozott, hogy előtte kitérni határos volt a keptelenséggel. A robogó vonat felkapta az egyik magyar embert, aki éppen a sínek közt gyalogolt, s a másik pillanatban lehajította a magastöltésről. A vonat felmért földnyit ut után megállt, de akkorára már a szerencsétlen ember egyetlen jászó nélkül kilehelte lékét. Teste annyira szét volt rocsolva, hogy lehetetlenség volna ráismerni. Neve Boois Lajos vallásreformátus. Nem rég jött Amerikába Szatmárról, hol, mint mondogatta, szülei jó módban élnek. Lapunk utján kérjük a szatmári esperes urat, hogy ha szerencsétlen bitrókonunk csakugyan odavolt, az esetről szüleit értesítési sziveskedjék. Az ur adjon békés nyugalmat a szülőföldjéről messze elhunyt, idegen föld hantjai alatt nyugvó hozzátársnak.

*** Kovács Kálmán császár a rokona** Sokan ismerik Debreczenben azt a fiatal római katolikus plebánost, a ki a múlt évben tartotta a bucsu misejét a debreczeni katolikus templomban. Kovács Kálmán a neve, sok konkurens közül ő ütötte el a jövedelmező mékeesporti plebániát. Erről a tiszteletendő úrról olvassuk most egyik amerikai lapban a következő epületo dolgot.

A k i n e k a c s a s z a r a b a r á t j a. Sokas m tudunk a nyitjára jönni annak a nagyási manjának, melyben a mékeesporti plebános szeved. A »The Pittsburg Dispatch« című pittsburgi tekintélyes angol lap a következőképen fejti azt meg aug 5-iki számában: »Emperor vill assist to furnish the new magyar church in McKeesport. Rev. Fat I. Kovach the pastor is a member of the Hungarian royal family and a prince of blood. The gift from the Emperor is a token of his friendship for the priest.« (Magyarul: A mékeesporti új magyar templomot egy császár segíti felszerelni. Kovács lelkész tagja a magyar királyi háznak és vérszerinti herceg. Az ajándékot a császár a lelkész iránt való barátságából adja.) Mi ehhez a dologhoz sem mit se szólnunk; kíváncsiak vagyunk azonban, vajjon mit szólnak a magyar királyi haztagjai?

*** Meglopták a tennisz kasszát.** H. Böszörményből írják: A Tennis társaság kasszáját aug. 27-én két fiu emelte, feltörte és tartalmán megozozkodott. Az egyik K. Lajos a fürdős hetese, ki a vizsgálat során elismerte, hogy ő és Kiki Nagy Gábor vitték el a kasszát és a benne levő 10 frton egyelőn osztoztak. Sőt ő a maga részét is odaadta Kiki Nagy Gabornak, mert félt magánait tartani, hogy rajtakapják. Kiki azonban tagadott mindent. — Végre mégis bevallotta, hogy a tennisz kassza az ő révén tűnt el. A tolvaj tehát megvan | a pénz — az nincs!

*** Az ital.** Már megint az ital, az átkozott ital. Az undok bávány, melynek örüen áldoz oly sok szerencsétlen, bár jól tudja, napról-napra látja, hogy az átkes ut a romlás a szerencsétlenebb a testi és lelki bajok felé vezet. Odahagynak jó módot, boldog családi életet, elfordulnak minden jótól, csak az átkozott szenvedélynek élnek, mely megvakítja, magával rántja őket a sötét romlás feekere. Egy szerencsétlen embert tett újból tönkre az ital, Pele Sándor kereskedő, kinek virágzó üzlete volt, delirium tremensbe esett, megőrült s a kórházban van. Üzlete virágzott míg neki nem adta magát az ivásnak. Kezdődött a vigtaraság sörözésénél, folytatódott bornál, egy-egy kupicza palinkánál s a szerencsétlen ember nem tudott uralkodni magán egészen átfonta polykarjaival az utálatos szenvedély. Nem törődött sem az üzlettel, sem önmagával nem latta a boldogtalan önmagát az anyagi a testi és lelki romlás fel rohanni. Az italnak elt, az volt vigasztrója mikor busan látta üzletét önhibája miatt pangani. Mest aztan nem bírta szervezete tovább, élyengült, tönkre ment s bekövetkezett a bus finalé, mely refranije az e fajta hisztóriáknak: Pele Sándor megőrült eszt vette az ital.

*** Duhaj munkaszünet előtt.** A vasárnapot a jó isten is arra teremtette, hogy az egész heten dolgozó munkás ember nyugalmában nyugalmat találjon. De a korcsmákban előbbegesse hét hosszú napnak bus eseménye is, a szegény embert erőz erozió kellemetlenség. Efeledőe mindent elvi az Ur napjának. Nem esoda aztan, ha estére már olyan jó kedve kerekedik a szegény embernek, hogy abból okvetlen ohajt másnak is juttatni. Így járt tegnap este is négy jóvérű magyar, a kik a kódös ejben azzal a kelemes és ismert passzióval foglalkoztak, hogy a czimtanákat leszedték helyyükből és széjjel törte az utcán.

Ha önök azonban azt hiszik, hogy ezt a hirt a rendőrségtől kaptuk, akkor csalódnak. Egy kezon járó reporter megfigyelése és semmi más no mert rendőr — az eltűnt a városra szálló vagy ködben, nagy talan épen ok is vasárnapot tartottak? Lehet!

*** Az elvesztett gyermek.** Említettük a napokban, hogy Ó-Budán, egy népesödület alkalmával Krauzsieder Francziska napszamosnő két és fél éves Kálmán nevű gyermeke elvesztett. Körülmények, melyek között eltűnt, arra engedtek következtetni, hogy a gyermeket Tóth Gizella nevű leánytól, akivel együtt sétált ellopták, a vizsgálat erre megindult, de jó ideig eredménytelen maradt. A budakeszen nyaralók a minap egy az eltűntöz hascoló fiúcskát láttak egy kóbor cigánymuzsikussal, a miről bizalmas uton értesíték a rendőrséget. A főkapitányság csakhamar megállapította, hogy a muzsikussal levő gyermek azonos a kis Krauzsieder Kálmánnal, akit a muzsikus cigány állítólag a budakeszi erdőben talált elhagyatva. A vizsgálat most arra terjed ki, hogy megállapítsa vajjon miképp történt el a gyermek, s hogy gyermekrablásról van-e szó?

*** Táncitanítás.** Alföldi Király tánc-

nar teljes kényelemmel berendezett tánciskoláját f. é. szept. 12-én megnyitja. Beiratások eszközölhetők bármely időben lakásán Péterfia utca 2 sz.

*** Ma zencestélyt tart** Kiss Béla a Corzo kávéházban.

ÜZLETI KÖNYVEK rendkívül **du** választékban minden versenyt **kizárólag legolcsóbban** kaphatók **Hoffmann és Kronovitz** könyvnyomdájában, a főpostával szemben.

Színház.

A vidéki színészet rendezése.

Festetich Andor gróf terve.

Minapában közöltek az ujságok a hirt, hogy a belügyminiszteriumban az ország legárvább ügye a vidéki színészet rendezése dolgában is anketet rendeznek.

Ezen az értekezleten, mint értesülünk, Festetich Andor grót, a vidéki színészetnek nemrégiben kinevezet országos felügyelője, már részletes tervezetet fog előterjeszteni a rendezés dolgában.

Az új felügyelő úgy találja hogy a vidéki színészetben központokat kell teremteni, amelyek jegyeződesi pontul szolgáljanak a színtársulat részére. Ezért is az országot színi kerületekre akarják felosztani, a mely kerületek székhelye az a város, a hol már legkifejlődöttebb állapotban van a színészet.

Ilyenformá a következő színi kerületek alakítatának:

1. Kolozsvár.
2. Arad.
3. Szeged.
4. Debreczen.
5. Kassa.
6. Pozsony.
7. Temesvár és Resicza.

A színi kerületek főczélja az, hogy a vidéki színészet állandóságát vegyen. — A színi kerületek lehetővé tennék, hogy a színtársulatok együtt maradjanak, a színgazdátok tervszerűbben működhesse; s lassankint minden kerületi székhelyen, sőt egybő városokban is, egész eszendőn át otthona legyen a színészetnek, ne legyen énytelen nyaron át vándorbotot venni a kezébe. Mert még a rossz nyári állomás is jobb, mint a kóborlás.

Részleteiben még nincs tudomásunk a tervről, amelyivel annak idején lesz még alkalmunk bővebben foglalkozni. Most még csak azt jegyezzük meg, oogy egyelőre a vidéki színészetnek nincs kiátása arra, hogy a kormánytól bővebb szubvenziót kapjon.

De mortuis . . .

Írta: **Gondy Károly.**

Jegenyefa te egeben,
Ket holló száll feketében.

Augusztus 25-iken két nagy halottjáról emlékezett meg a nemzet. Ezen a napon szentek fel a bécsi udvari kriptában a mi boldogult Nagy-a-szonnyunk, Erzsébet királynéék emlékeit, a magyar hőlgyek ajándékát: a midőn a magyar urak megünnepeltek a nagy hazafi Kossuth Lajos névnapját.

Nagy-Szombat volt ez nekünk, mert ok már feltámadtak mint halbtaltnok a Haza szivében, a hol az egyszer egy időben találkoztak.

Ritka találkozás. Nem tíz éves sem száz éves: egy a »Veni sancte« csak »Te Deum« nélkül, ha egyzzer nem véges. Egünkön mint ellentétes ütökösök megjelentek . .

csupán az örökkevalóságban egyek. A halhatatlanság végtelen füzérében igazi nagy gyönyörű, kit az Adriában hiába is keresünk. Talán azért is tanulunk, hogy javunkra forgasunk a történelem lapjait, hogy a jövőnek vértézve kerüljük ki a világ bajait. Nem elég a meg honfikebel, ha rajta csak a hiuság emel, mást kivan két forgo kar-aga: forgo röppentyű legyen, ha hevit a haszaretet láogja!

Az erély és erény két külön fogalom; amaz férfi, emez női tulajdon.

E kettő egyesülését ünnepeltük talán a nagy napon s vagy a véletlenség játéka? ... Ki tudja?! Érez szobor és ercesz koronának ékes szó a sarkas kormányzónak. Ez az úg határozott és határozatlan formája.

A közel száz éves tölgy tetejében ritkán száll a pillangó; a nagy napon itt volt a találkozó, Brüchner! hinweg mit den müchtern Büchern! Die Seele bleibt ewig ein Wander Stern! A magyarnak agya van az agyagban; hogy keresned a szellemet a nagy tavóban?! ... Csak transfiguratio kell hogy a testek, a felek nivójára emelkedjenek! Ember! mit tündököl a nagyságunkon? hol min ke esőd, ha nem magadon? A szellem tisztá üreben a két csillag egyszerre hullott, miúdkettő a Leonidák jég fényében mutatkozott. A csillag: a lelek jegeczformában nem találjuk az égi vándort a kriptában. Ujra kerdek: az erély és erény együtt ünnepelt? vagy véletlenül találkozott? ... Ki tudja mikor kelt?! ...

Deak a ravatslon vette a fejedelmi halát némán, virággal lepte meg a királyné a hü szolgát. Csillag-fény árasztá el akkor mind kettőjüket, Zehy a muszkafestő így állítja elenkbe őket.

Körszűh megváltónk talán felette állt a királyi kegynek? Égi magas piederstát emelt az Egvetlennek! Megérdemelte volna pedig az egyszerű imát, ki ura adott hazát, koronát. A demokrata gyökből hatványozódik az arisztokratia, a népekre is ilik a: Nos, Deigratia ...

Vannak életbiztító államok, mint hajdanában az asyloomok. Amerika után Svájc az Első Haza-biztosító, ide menekült a sok honvezettet bojdoso. A hegyek azonban ity mar nem vedenek, hiába kereste a pillangó régi helyét az edennek.

Hiszzen Tell Vilmos éppen a nő fején az almára célzott, a gyenge védtelen nem hogy is talana itt menedéket?! ... A reten szálló Pillangót a nyíl érte, és nyomban millió köny hullott érte.

Istenem! egy hegyvonal hatarolja a pokol; a »Tölgy« éppen ultra monte biztosítva volt. Csodák csodájára az anarkhia szülőföldjén egy hajszala sem görbült meg az ősz fején, magától kidőlt, kinek életét annyian alá ástak, és terebélyes koronájáért a fajat hiába méstak.

A Pillangónak hogy is nem volt Ihasza, vagy legalább egy gödöllő juhásza! egy barátja, ki nem engedte tul a hataron, főkép l csaloka és merdek Svajczon. — II. Lajos testvérét is a tohoz közel lepte meg a halat, tó mellett szállott fel a vizitünder, több a tündér király!

Most a két üstökös újra kísért: a kereszties Szept. 10 és a csillagos Szept. 16 közel esnek. Előbb gyász aztán napünnepet üntük, éppen csak egy csonka hét választja el őket. Most nemcsak a vörös barátok, de a fekete barátok is tartanak gyászmisét.

A nagy halottak emlékeznék, e halottak nem felejtenek, kivált hami sem felejtjük őket. Nem halt az meg, kit ápril elsején temetnek. Ő el es elni fog! A mi I. és utolsó Lajosunk talán éppen halálnapján ámodni fog a közeli I-aszegről és azon szegekről miket az egész teibetetlen németnek a fejébe vert. Mig Deak mosolyogva néz a királyné szemébe, szíve nem dobban csak szívara mintegy kis fakja ég kezében, ... azon kéz, mely 67 alapon vetette meg oly puhára az ágyat hogy a feltámadásról megfeledkezett. Nyugodjon is beke pórára! ha a béke porait etette a nemzettel mitől most oly csendesen viselkedik.

Valjon mikor virad a Magyarnak a sok siri homaly utan? Talán közel is állunk a sir szelén ... vagy közel-bb a feltámadás.

Időközi feltámadás lesz ha Lueger beadja a bécsi öröknek a morfiumot és e nagyhéten a király Dr. Körbernek, most a 10-diki ultimón — a kétszeres nevezetes napon — adja a kosarat.

A király e napon [nem viszi felgyült faldalmá', és 12-en mely napon 10 év előtt Debreczenben járt Ő felsége — indul ujra hadi útjára, a Gallicziái hatarra. Távol a burgtól elmerül végtelen fájdalomában a hadak zarában!

Vajon miért oly közel a muszka határon?

Viribus unitis! ura kodnak az alvilágon.

IRODALOM.

A »Vasárnapi Ujság« szeptember 9 iki száma 23 képpel jelent meg, melyek közül hat a párisi kiállítás magyar csoportjait tünteti föl legujabb fényképi fólvételek után a magyar szoborművek, műipar, hazi ipar, mezőgazdaság csoportjait és a Jókai szobát. A szam további tartalma: Költemények Lampérth Gezáttól és Szabados Edettől. — »Pusztalak« baró Eötvös József kiadatlan elbeszélése. — Regénytár: Vértesy Arnóid eredeti, és Mouton Jenő francia regényének folytatása. — »A táncz a párisi kiállitason« — József főherczeg a délvidéki hadgyakorlatokon (képpel). — »A dunaparti új villamvasut« (képekkel). — »A kínai nősrők« (hét képpel kínai fényképek után). Cholnoky Jenőtől. — Irodalom és Művész, Köznözetek és egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. rendszer heti rovatok. — A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre 3 kor., a »Politikai Ujdon-ágok«-kal és »Vilagrönika«-val együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest Egyetem-utca 4 sz. IV. ker.) Ugyúint megrendehető a »Képes Néplap«, legolcsóbb ujság a magyas nép számára, félévre 2 korona 80 fillér.

A csoda.

Korunk a pozitivizmus kora, nem hisz a természetfölötti dolgokban és a század szelleme, mely a merő tagadashoz hajlik, meg a eheleség létezését is tagadja. De megtörténik néha, hogy meg kell hajonunk a bizonyítékok sulya alatt. Így van ez az alább mesirt esetben, melyet egy orvos valóságos csodának mond. A tanu előkelő állása elég biztosnak az eset valódságáért.

— Egy betegem, egy fiatal asszony — így írja Verdiere dr. ur (Bertincourtban, Pas-de-Calais, Franciaország — nagy vérszegénységben szenvedett és állapota halalos véggel fenyegetődzött. Zöldes színbe játszó sapadtság volt az arczan, a lélekzete elallott, a legkisebb mozdulat után szivdobogást kapott, szóval észre lehetett nala venni mindazokat, ilyen veszedelmes betegségnél szokásos jeleket, melyek a beteg nagy gyengeséget bizonyítják. Latvan, hogy veszteni való idő nincsen, rögtön a dr. Williams Pink-pilulái sapadt személyeknek gyógyítószeret rendeltem, melyeknek erősítő és gyógyító hatását ismertem. És ime, valóságos csoda történt. Betegem, bár még csak a gyógyulás elején van, egészen megváltozott és most természetesen teljes felgyógyulásáig folytató fogja a pilulák bevetelét. Felhatalmazom, hogy leveletem tetszés szerint felhasználha-sa, mert a Pink-pilulákat gyakran rendeltem betegeimnek.

Egy orvos ilyen tanuságtétele fölöslegessé tesz minden bővebb magyarázatást. Ez a levele Gablin és társa céghez, a Dr. Williams pilulái készítőjének van címezve. A Pink-pilula kitűnő erősítőszér; megadja a gyengének az erőt és nem tartalmaz még a legzsengőbb szervezetnek sem.

A Pink-pilula kapható Magyarországon a legtöbb gyógyszerárban. Egy doboz ára 1 frt

75 kr és hat doboz 9 frt. Magyarországi főraktár: Török József gyógyszerárban, Budapest, Király-utca 12.

CSARNOK.

Vulkánikus talajon.

Írta: R. Bonin.

Fordította: Biró Irén.

Folytatás.

E szenvedélyes és két-égbeesett hang egészen elfeledtette velém előre kigodolt bezedemet és ez a «nem tehek másként» olyan hafással volt ream, mintegy elhari hatatlan e emi csapás, és mélyen megrendülve szóltam:

— Ha így van, azt teszed, mit becsületes embernek tenni kell, vald be menyasszonyodnak a szerelmet és bontsd fel vele való mátkaságodat.

— Szeretem Bertát, jobban szeretem mint valaha, éppen úgy szerelem, mint ez elhagyott gyermek, ki oly eltéphetelen bilincsekkel fűzött magához. Bertát nem tudom elhagyni soha! felsite Frigyes szenvedélyesen.

Bamulva és sokáig néztem barátom izgátt arczára. Nyugodtan viszonzta tekintetem és így szólt:

— Ne tarts örültnek, sohasem voltam oly tisztában magammal, mint éppen most. Mindket leányt szeretem. Berta képe folyton szemem előtt van, mennél tovább vagyok tőle távol, vnnal jobban vágyom őt viszontlátni, hogy kezét kezembe téve érezhessem, hogy jószág szeméibe nézhessek, és ha itteni ismerőseimet csak egy fel napig nem látom, elpusztit a nyugtalanság, a gyótródés, oly üresség van körülöttem, mintha egész életem kirtelen czélnélkülivé vált volna, az egész világ pusztá és rdeg, mig ismét nála nem vagyok.

— Es teljesen boldog vagy vele? kérdém komolyan.

— Teljesen boldog, felelte különös hangsulyozással! Ah érzem, hogy ezt drágán vásároltam meg, nagyon drágán. Bertámonk elvesztése árán.

— Frigyes utazz haza! mondam izgatottan fő állva, s valait megveregtettem. Utazz oly gyorsan a puint csak lehet, rázd le magadról az itteni vulkánikus port, mert a pokol ég alattad, te egy vulkanon állasz, mely elfog nyelni, ha el nem menekülsz tőle.

Frigyes szomoruan tekintett ream.

— Könnyű neked tanácsot adni viszonzá Elutazni, ez azt teszi, hogy eltűnni a semmibe, a napfényes meleg tavaszból a kideg kietlen pusztá telbe.

Az egész világot hagyom itt, mindent a mit szeretek, a szívemet, az életemet, életem boldogságát, ha innen elmegyek.

— De hiszen Bertához megy! szakítottam félbe kissé türelmetlenül.

Nagy szemeket vetett rám, nem felelt semmit és mig együtt voltunk mely gondolatokba latszott merülni. Végre mazamra hagyott anélkül, hogy e dologról tovább egy szót váltottunk volna.

Pár napig sehol sem találkoztam harátommal meg a Specchi kávéházban sem, hol máskor minden délután találkoztunk és bámulatomra megtudtam, hogy meg a beszélgetésünket követő éjszakán elutazott.

E hirt közös bankárunktól hallotram, a ki meghívott, hogy üzleti ügyekben, melyek elávozott barátomra vonatkoznak látogassam meg.

Ott különös dolog várt ream.

— Menjek el — így állt a Frigyes leveleiben — Falcone Zeppához, és tudassam vele elutazását és az okot is, amiért őt el kellett hagynia, és tudassam vele azt is, hogy a ház melyben jelenleg lakik, mostantól kezdve az ő tulajdona, és még azt, hogy egy bizonyos összeget tett le számára, a melynek kamataiból szerény igényeihez képest kényelmesen élhet.

A ház örökre tulajdona marad, de az el nem tulajdonítható tőke kamatai férjhez menésekor megszűnnek. — Egyrésztől a megbízás folytán éppen nem kellemesen érintve másrésztől mégis igen kíváncsian, hogy a leányt közelebbről megismerjem, és nem kevésbé kíváncsian arra, hogy fogadja közlendőmet. elindultam az általam jól ismert eldugott házac-ka fele. Becsöngettem; egy fekete hajú fiatal leány fogadott, ki úgy látszik a társalgónő és komorna szerepét vitte a ház lakónőjénél.

Signora Zeppa Falcone utáni kérdés-kérdésre megjelent ő maga, egyszerű, izléses reggeli toaletében és egészen megvoltam lepve a viruló fiatal nő különleges szépsége által.

Kissé félénk kémozdulattal kínált meg helyiely, és azt kérdezte, hogy talán a házat — a mely eladó — kívánom megtekinteni.

— Nem, feleltem, némileg zavartan, Frederigo barátom helyett vagyok most itt, kinek hirtelen el kellett utaznia hazájába. Ő küldött ide, mert a távolban is gondoskodni fog róla és jövőjét biztosítani akarja.

Folyt köv.

KÖZGAZDASÁG.

A munkanélküliség ellen.

Gelléri Mór kir. tanácsos, az orsz. ipar-egyesület igazgatója kitűnő tehetségét kizárólag a magyar iparos-érdekeknek szenteli. Fáradság, kutatás és szeme előtt nem marad felfedezetlen semmi mozzanat, valamint nem kiméli magát, hogy fáradsággal dolgozzék a jónak jobbra tetelén, a hiányzókat megszerzésén, a bajok orvoslásának módjain. Ilyen becses szolgálatra hivatott az a könyv, a mely most hagyta el a sajtót e czímen: *Harcz a munkanélküliség ellen.*

Az értékes könyvből kiemeljük a következőket.

Lássuk mindenekelőtt a munkátlanokat ideiglenesen vagy allandóan foglalkoztató legrégibb intézeteket működésük és fejlődésük arányai szerint.

Mindenekelőtt figyelmet érdemelnek a német keresztény utasfogadók (christliche Herbergen zur Heimat), melyek elseje 1854-ben keletkeztek Bonnban. Az ily Herbergben való tartózkodás naponként 75 fillérbe kerül; pálinkát nem szabad kiszolgálni, csak sört és ezt is a legcsekélyebb mennyiségben. Este 10-kor kell lefeküdni s reggel 6 kor fölkelni.

Az erre a mintára kis városokban szervezett utasfogadók a vándorlóknak csak egy estére adnak szállást és ellátást 35—40 fillérrért. 1893-ban Németországban 426 ily utasfogadó állott fenn 15,426 ággyal, melyeket 2,286. 614 éjszakan át 1,508,965 átutazó vett igénybe, ezenfelül 19,593 községbeli munkás, a ki csak kosztra járt be.

A leányfogadók Berlinben létesültek, később elterjedt egész Németországban, a hol most már 50 ilyen szálló áll fenn, melyeket nemcsak munkanélküli leányok, hanem allandó foglalkozással bíró leánymunkások is igénybe vehetnek teljes ellátásra, melyért havonként 30—40 márkát fizetnek. Az intézet főczélja, hogy a maguk erejére utalt leányoknak védő otthona legyen az élet számos kísértése ellenében.

A legmintaszerűbb ily intézet a berlini Marienheim, mely egészségügyi és gyakorlati szempontból kitűnően van berendezve és háztartási főziskolával összekötve. A főziskola a 50 fillérrért kiűnő ebédet ad: vacsorát pedig beleértve a fűtést és világítást is, 6—10 márkáért havonként; a reggeli 10, a délutáni kávé 10, a vacsora 20, az ebéd 30—50 fillérbe kerül.

A főziskolák munkaközvetítéssel vannak összekapcsolva, melyért az elhelyezett lányok semmit sem fizetnek, az urnók azonban, a kikhez ennek révén cselédek jutának egy szakácsné után 3 márkát fizetnek. Ellátó a lomások (Natura-Verpflegungstationen) is vannak Németországban olyanok számára, a kiknek nincs pénzük.

Ezek este megérkeznek az állomásra, a hol éjjeli szállást kapnak; ma-nap délelőtt dolgozniok kell s ekkor a teljesített munka arányához képest tisztességes ebédet kapnak, de után pedig tovább kell vándorolniok.

Minden ily állomáson van munkakimutató is, úgy hogy a legény nyomban tájékozva lehet az iránt: talál-e munkát, vagy tovább kell e mennie. Az első ily stáció 1865-ben keletkezett Würtenbergben s innen terjedt tovább.

A munka, melyet az átutazók teljesítenek, a következő: favágás, utcatisztítás, dió-és mogyorótörés, kövek aprózása, földmunkák, tollfosztás, fogvájókészítés stb. A legutóbbi számlálás szerint, Poroszországban 951 ily állomás volt, melyek evenként 600,000 ebédet, 1,000,000 vacsorát, ugyanannyi szállást és reggelit adnak ki.

A költséget a község lakosai fizetik, kikre átlag évente 5 fillér költség esik, ez elleneben azonban legalább 50 koldustól szabadulnak meg.

Minthogy a munkakerülők ügyesen tudják kihasználni a szabályokat, hogy ingyenelők lehessenek, Aargau kantonban külön törvényt hoztak, hogy az ily szállókban csak munkakönyvet felmutató egyének vehetők fel, kik a szállásért és kosztért külön munkát tertoznak teljesíteni, de meg ebben is csak addig maradhatnak az intézetben, míg ez allandó munkát nem közvetít a számukra. Hasonló törvényt alkotott Csehország s több német állam, mely országokban az ily szállók költségeinek nagyobb részét a hatóság fedezi.

8638—1900.

Árverési hirdetmény.

A közös hadseregbeli lovaskaszárnya mellett levő *Juhász Józsefné*-féle mintegy 4 köblös, *Hegedüs István* féle mintegy 2 köblös, *Szotyori Nagy Károly*-féle mintegy 8 köblös majorsági föld, laképülettel, szőlő-ültetvényvel és gyümölcsösselel együtt az 1900. évi okt. hó 1-től az 1903. év október 1-ig terjedő 3 évre az 1900. évi szept. 24-én d. e. 9 órakor a város-háza nagytermében tartandó árverésen haszonbérbe adatni fog.

Miről az árverési szándékozók azzal értesítettek, hogy a kikijáltási ár 10 %-a készpénzben, bántapénzül az árverelő bizottság kezébe leteendő s hogy az árverési feltételek a számvevőségnél megtekinthetők.

Debreczen, 1900. szept. 6.

A városi tanács.

3 1/2 % kamattól kezdve

eszközöl tőkétörlesztéses készpénz kölcsönöket rövid időn belül a legkedvezőbb feltételek mellett az országban a legjobb hírnévnek örvendő **„Ingatlan és Földhitel Forgalmi Intézet** (tulajdonos Fischer Ábrahám) Budapesten, Külső Kerespesi ut 9. és Debreczenben Erzsébet-ut 52 sz. a. minden előleges költség nélkül, a kat. birtokiv és telekkönyvi hit. kivonatok beküldése után. Kamatozó kölcsönök II-od helyü betáblázásra is engedélyeztetnek.

Felvilágosítások készpénz díjmentesen adatnak levélileg is. II-od helyü kölcsönök is eszközölhetnek bármily nagy összegben igen kedvező feltételekkel.

Minthogy a tavasz előrehaladásával **csecsemőt, gyermeket és felnőttet** egyaránt fenyeget a **járványok veszélye**, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

ÁGNES-FORRÁSUNK

vizének használatát ajánljuk. Egyrészt mert **olcsó, igen kellemes és tiszta ivóviz** lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt **élvezetszerként** szerepel, más részt mert **dus szénsavtartalmánál** fogva **specifikus óvószer is a tífus, cholera és a gyermekek tífoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése** ellen. Ehez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes **hurutos bélbántalmak ellen, míg szoptatója a víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer.** A már meglévő **gyomor- és bélhurutot** gyermekeknél és felnőtteknél gyógyítja. Kellemesen hatván be szénsavánál fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek **lázás megbetegedéseinél pedig nélkülözhetetlen, hűtő, húgyhajtó és a szomjat csillapító** hatásánál fogva

Kedvelt borviz.

A mohai Agnes forrás kezelősége.

Főraktár:

Édeskuty L.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógytárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Vb. **Balogh Gyula** csődtömegéhez leltározott s a csődeltár 1—690. tétele alatt foglalt 3483 kor. 40 fillérre becsült **fűszerárú** és **bolti felszerelések**, — a melyekbe nincsenek beszámítva a már kiárusított 856 korona becsértékű áruk — a csődválasztmány határozata folytán zárt ajánlati versenyárgyalás útján ezennel eladatnak, még pedig akként, hogy a leltár 481 es 482 tétele alatti bolti felszerelésekre és Wertheim szekrényre külön-külön is adható be ajánlat.

Felhívatnak ennél fogva a venni szándékozók, hogy ajánlataikat zárt levélben, a becsérték 10%-ának letétele mellett, **Dr. Kun Mihály** ügyvéd tömeggondnokhoz (Debreczen, Piacz-u. 79. sz.), a kinél a leltár és közbenjöttével az áruk is megtekinthetők — legkésőbb f. évi szept. hó 16-ának d. u. 5 órájáig adják be.

A választmány a beadott ajánlatok felett f. é. szept. 17-én d. u. 4 órakor legjobb belátása szerint határoz és esetleg az összes ajánlatokat mellőzi.

A csődtömeg az áruk mennyiségéért és minőségéért nem szavatol.

Azon ajánlattevő, aki a bolti felszerelést megveszi, jogosítva lesz a boltot, raktárt és a pinczét f. é. nov. 1-ig bérfizetés nélkül használni.

Csődtömeggondnok.

APRÓ HIRDETÉSEK

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűből szedett minden szó 4 fillér.

Haszonbérlet. Mike-Pécs határában 120 hold (1200 □ öl) tagbirtok épületekkel 1901. év Augusztustól több évre haszonbérbe kiadó. Értekezhetni Varga-u. 7. sz. a háztulajdonosnál. (48.)

Templomülés a debreczeni Deák-Ferencz-utcai izr. templomban középhajó 3-ik pad, I. sz. sarok ülés örök aron eladó, vagy a folyó évre 40 forintért bérbe kiadó. — Értekezhetni a kiadóhivatalban.

Vas és eszerépkályhák reperálását, felállítását, csövek beállítását bizonyos árcéért elfogadom. **Szilágyi Gábor** kályhas, Hatvan-u. 9. sz.

1—2 leány teljes ellátásra felvételek. Mester u. 11.

Ház a Kossuth utcában családi viszonyok folytán jutányosan eladó, esetleg bérbeadó. — Értekezhetni Kossuth u. 31. Szvato.

Felvétetik I. első vagy II.-od osztályu gymnasiumi tanuló teljes ellátásra, szerény díjak mellett. Cím a kiadóhivatalban.

Pártoljuk a hazai ipart!

Első debreczeni fésűgyár

Kandia-utca, 15 szám.

Ajánlja a legjobb **ökör** és **bivaly szaruból** készített **fésűből** dusan berendezett **raktárát** a n. e. közönség szives megtekintésére. Készít továbbá minden szaruból előállítható tárgyakat a legjutányosabb árak mellett.

Ismét eladóknak megfelelő engedmény!

U. vanitt egy — a **gépkészítésben teljesen jártas** — magyar illetőségű **szakember** azonnal alkalmazást nyer.

Elsőrendű hazai szakeroktól!

Aranyéremmel kitüntetett tökéletes fagymentes kutszivattyuk 60 koronától kezdve díjtalan felállítással, — egyéb építkezési vastárgyak házhoz szállítással gyári áron kaphatók.

A szüreti idényre pedig minden külföldinél jobb és olcsóbb szintén aranyéremmel díjazott, saját gyártmányu

Borsajtókészítőüzemek lesznek raktáron a

Debreczeni Vasöntőde és Géplakatosság

Péterfia Hadház-utcai telepén, mely mindennemű gazdasági, ipari és háztartási gépek javítását is legjutányosabban végzi.

SPIRO SPERO INTÉZET

Kotzschenbroda-Drezda.

A fényes eredményekre további commentár nélkül figyelmeztetnek a

Légcsőhurut, Tüdőbetegség, Asthama, Tüdővérzés, Gyomorhajban

megbetegedettek, melyek gyógymódunkkal még a legkétségbeesettebb esetekben is előidéztek. — Maga a közönség határozhatja meg, hogy mennyire hitelképes egy feldicsért szer, vagy nem. Az eredeti levelek részben a hatásának lettek felülvizsgálás végett bemutatva és mindenki betekintést nyerhet azokba.

„Spiro spero“ intézet, Kötzschenbroda-Drezda, Meissnerstrasse 8. u. 26. a, a gyógymódról több ízben tudósított, következőket írja:

„Legnagyobb örömmel tisztelttel értesítem, hogy bajom utóbbi 3 hét alatt (utolsó tudósításom óta) egy örömdetes módon javult curája által, hogy most már teljesen egészséges vagyok stb.“

BRUSTLEIDEN

A Sch. ur. D.-ben írja: „Betegségem: Kevés köhögés nyálkával, néha véres köpvel. Feldagadt gyomrom nyomása, étvágytalanság, sápadtság, fáradtság lépcső másszással, a vállak közötti fájdalmak.“

A beteg utolsó értesítése: „Miután sem fájdalmak, köpések, a gyomor nyomások és a köhögés, melyek utóbb még kint voltak, nem találtak, azt engedik remélnem, hogy bajomból teljesen meggyógyultam.“

LUNGENBLUTEN

W. R. ur. K.-ban betegségéről következőleg értesít: „Nyálkás, genyes, gyakran véres köpések, szivdobbogással, iszonyu hátfájással egybekötve, néha szédülés és rendszeren hideg lábak stb.“

Utolsó értesítés következő: „Örömmel értesítem ismét, hogy javulásom tartós és hogy teljesen egészségesnek érzem magamat stb.“

MAGENLEIDEN

Mildensteiner gyógyintézet főépülete. Tüdőbetegség P. R. ur S.-ből tüdőbetegségének 5 heti gyógyulása után értesít: „Értesítem, hogy kurája után meggyógyultam stb.“

Bronchial-Catarrh

W. R. főpostatiszt G.-ben írja: „Egész télen át a torok, légzőcsövek, a tüdő és az orr elnyálkásodásában szenvedtem. A hulladék mindig fehér és kemény volt, gyakran köhögés alatt hörgést is hallottam a mellomból. A lépcső mászás igen nehezemre esett, azonkívül fáradtságot éreztem a legcélszerűbb séta és munka után, később étvágytalanság mutatkozott, amely a test nagyfokú lesoványodását vonta maga után. Orvosom tanácsára magas fekvésű gyógyhelyre mentem, ahol állapotom eleinte rosszabbodott. Előbb torok daganatot (torok katarra) kaptam, úgy hogy majdnem ki zárólag folyó eledelkel kellett élnem. Csak miután ezen helyet, mely a magas rónaságon fekszik és a szelek ellen kevésbé védett, elhagytam, javult meg az én állapotom. E pillanatban még mindig szenvedek a légzőszervek (különösen a légzőcsövek) elnyálkásodásában, úgy hogy félek, miszerint állapotom a zord idő beálltával rosszabbodik és idővel gyógyíthatatlan tüdőbetegséggé válik. Továbbá kezelő orvosom idült vérszegénységet és idült gyomor katarra állapított meg. Étvágyam ugyan fokozódik, de mégis bizonyos tunyaság mutatkozik az emésztésnél. (Szabálytalan székelés.) Ugyszintén észlelem, hogy lábaim és kezeim gyakran hidegek, oly körülmény, mely a test vérszegénységére mutat. Ezen urnak utolsó levele így hangzik: „Szives tudakozására értesítem, hogy teljesen meggyógyultam.“

Gyomorhurut, asthma, torokhurut. O. H. ur D.-ben, ki személyesen felkeresett, mely alkalommal fenti tünetek állapították meg, a miután

A gyógykezelés levélileg és a foglalkozás megakasztása nélkül is lehetséges.